

Interkulturális tanulás T-kit

Beköszöntő a T-kit sorozathoz

Kedves Olvasó!

Mit is jelent az, hogy T-kit? Kétféle válasz is adható erre a kérdésre. Az első: „Training Kit” (magyarul: képzési csomag), melynek rövidítése T-kit. A második a szó hangzásával kapcsolatos: a T-kit angol kiejtése hasonló a „Ticket” (jegy) szóéhoz. Utazásaink során jegyre van szükségünk. A borítón látható figura, Spiffy, vonatjeggyel a kezében útra kel, hogy új ismeretekhez jusson. A T-kit sorozat köteteit mindenki számára jól használható munkaeszköznek szánjuk. Pontosabban, ifjúságsegítők és képzők számára szeretnénk olyan elméleti és gyakorlati segédeszközt biztosítani, amelyet munkájuk és a fiataloknak tartott képzések során használhatnak.

A T-kit sorozat különböző kulturális, szakmai és szervezeti háttérrel rendelkező emberek egy éves közös munkájának eredménye. Trénerek, civil szervezetek vezetői és szakírók együttes munkájának eredményeként magas színvonalú kiadványok születtek, melyek a célcsoport szükségleteire összpontosítanak úgy, hogy figyelembe veszik az egyes témák Európa-szerte változó megközelítési módjait.

Ez a T-kit a sorozat 2000-ben megjelent első négy kötetének egyike, melyet a közeljövőben további T-kitek követnek majd. A kiadványsorozat az Európa Tanács és az Európai Bizottság között létrejött, az európai ifjúságsegítők képzésével kapcsolatos együttműködés egyik eredménye. A két intézmény együttműködése a T-kitek megjelentetésén kívül magában foglal még képzéseket, a Coyote magazin kiadását, és egy dinamikus internetes honlap működtetését.

A www.training-youth.net címen megtalálhatók az együttműködési programmal kapcsolatos aktuális információk (új kiadványok, felhívások képzési programokra, stb.), és elektronikus formában letölthetők a T-kit sorozat kötetei.

Az Európa Tanács kiadványa
F-67075 Strasbourg Cedex

ISBN 963 86774 9

© Európa Tanács és Európai Bizottság, 2000. november

A kiadvány anyagának sokszorosítása kizárólag csak nem kereskedelmi alapon történő pedagógiai célokra, a forrás megjelölésével engedélyezett.

A dokumentum nem fejezi ki feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság vagy az Európa Tanács, illetve a tagállamok vagy az intézményekkel együttműködő szervezetek tagjainak és együttműködő intézményeinek hivatalos véleményét, álláspontját.

Magyarország polgárai a történelem folyamán a legkülönbözőbb kulturális hatásokkal találkoztak. Európában Kelet és Nyugat, Észak és Dél találkozásában elfoglalt földrajzi és talán szellemi terünk az elmúlt évszázadokban, és egészen bizonyosan a jövőben is, számtalan kulturális kihívást hordoz magában.

A saját kultúra ismerete és megértése, értő használata egyre fontosabb a jövőre nézve, hiszen értőn és erőforrásként tekintve más (szub)kultúrákra, sajátunkat gazdagítjuk. Az interkulturális tanulás a mindennapokban is folyamatosan jelenlévő tanulás, de gyakorlatokkal, tervezett pedagógiai helyzetekkel, azok eredményeinek feldolgozásával olyan kompetenciává fejleszthető, mely a világban való eligazodásban az egyik leghatékonyabb, ma talán nélkülözhetetlen eszköz.

A kultúrák megismerése, elfogadása olyan deklarált igénye minden haladó nemzetnek, mely az európai kulturális és társadalmi fejlődés gerincét adja.

A fiatalok különösen érdeklődnek a tágabb és szűkebb közösségek kultúrája, szubkultúrái iránt, folyamatosan igyekeznek elhelyezni magukat a világ, a nemzet és a kisközösség kulturális térképén. Ez a kutató-kereső állapot az az időszak, amikor a megértés és tisztelet, de az elutasítás és bezárkózás egyaránt kialakulhat. Az ifjúsági szakemberek, ifjúságsegítők elsősorú feladata a fiatalok érdekenyítése, a világ egyre erősödő kulturális cseréjében, a saját (többségi) és a legkülönbözőbb egyéb kulturális tartalmak iránt.

E kiadvány, mely az Európa Tanács és az Európai Unió együttműködésében született, segíthet az ifjúsági szervezetek és a fiatalokkal foglalkozó szakemberek, képzők számára, hogy a kulturális sokszínűség megismerésében segítséget, módszereket nyújtsanak a fiataloknak.

Olvasmányossága, gyakorlati példái miatt, a kultúra, a kultúrák közti kommunikáció iránt érdeklődő „laikusok” számára is kitűnő mankó egy biztos alaptudás elsajátításához, további keresések elindításához.

Jó munkát és izgalmas felismeréseket, rádöbbenéseket kívánok ifjúsági területtel foglalkozó képzőknek, és résztvevőknek egyaránt!

Kátai Gábor

Interkulturális
tanulás
T-Kit

T-kitek koordinációja:

Silvio Martinelli

E T-kit szerkesztői:

Silvio Martinelli, Mark Taylor

E T-kit szerzői (lásd az utolsó oldalt is):

Arne Gillert

Mohamed Haji-Kella

Maria de Jesus Cascão Guedes

Alexandra Raykova

Claudia Schachinger

Mark Taylor

Szerkesztőbizottság:

Bernard Abrignani

Institut National de la Jeunesse et de l'Éducation Populaire

Elisabeth Hardt

European Federation for Intercultural Learning

Esther Hookway

Lingua Franca

Carol-Ann Morris

European Youth Forum

Heather Roy

World Association of Girl Guides and Girl Scouts

Titkárság:

Sabine Van Migem (*adminisztráció*)

Genevieve Woods (*könyvtáros*)

Borító és Spiffy-figura:

The Big Family

Továbbá köszönettel tartozunk:

Patrick Penninckx-nek, aki a T-kit sorozat kiadását koordinálta, folyamatos támogatást nyújtott és biztosította a Partnerségi Program más projektjeivel való kapcsolatot. Anne Cosgrove-nak és Lena Kalibataitenek, akik hozzájárultak a projekt első fázisához.

Minden kiadónak és szerzőnek, akik engedélyt adtak szerzői joggal védett anyaguk sokszorosításához.

Végül, de nem utolsósorban mindazoknak, akik különböző minőségükben, más-más időben és módon hozzájárultak ahhoz, hogy mindez létrejöhessen!

Fordította:

Porcsalmy Izabella

Fordítást lektorálta:

Wootsch Péter

Felelős szerkesztő:

Wootsch Péter

Kiadványt gondozta:

Földesi Szabolcs, Kátai Gábor

COUNCIL OF EUROPE & EUROPEAN COMMISSION
TRAINING-YOUTH

**Európa Tanács
DG IV****Ifjúsági és Sport Igazgatóság**

Európai Ifjúsági Központ, Strasbourg
30 Rue Pierre de Coubertin
F-67000 Strasbourg, Franciaország
Tel.: +33-3-88 41 23 00
Fax: +33-3-88 41 27 77

Európai Ifjúsági Központ, Budapest
1024 Budapest, Zivatar utca 1--3.
Tel.: +36-1-212-4078
Fax: +36-1-212-4076

Európai Bizottság**Oktatási és Kulturális Főigazgatóság****Ifjúságpolitika és Ifjúsági Programok Osztálya (Unit D5)**

Rue de la Loi, 200
B-1049 Brüsszel, Belgium
Tel.: +32-2-295 1100
Fax: +32-2-299 4158

Tartalom

Bevezetés	7
1. Az interkulturális tanulás és értékek Európában	9
1.1 Mi Európa és merre tart?	9
1.1.1 Európa: a sokféleség fogalma	9
1.1.2 Néhány szó az európai intézmények történelméről és értékeiről	10
1.1.3 Kihívások Európa számára	11
1.2 Új kiindulási pontok	12
1.3 A fiatalok és az interkulturális tanulás: kihívások	15
2. Az interkulturális tanulás nézetei	17
2.1 Bevezetés	17
2.2 A tanulás vizsgálata: Mi a „tanulás“?	17
2.3 Mi a kultúra? ...és akkor mit jelent az, hogy interkulturális?	18
2.4 A kultúra vizsgálata	18
2.4.1 A kultúra jéghegy modellje	18
2.4.2 Geert Hofstede kulturális dimenziók modellje	20
2.4.3 Edward T. és Mildred Reed Hall, a kultúra viselkedésbeli összetevői	22
2.4.4 Jacques Demorgon és Markus Molz eszmecseréje a kultúráról	24
2.5 Az interkulturális tanulás vizsgálata Milton J. Bennett interkulturális érzékenység fejlesztési modellje	28
2.6 Összefoglalás	32
2.7 Az interkulturális oktatás vizsgálata	33
3. Oktatási rendszer az interkulturális tanulás számára?	35
3.1 Általános megfontolások	35
3.2 A módszer kiválasztása, megalkotása és alkalmazása	37
4. Módszerek	39
4.1 Bemelegítő gyakorlatok	39
4.1.1 Bevezetés	39
4.1.2 „Látod, amit én látok? Látom, amit te látsz?“	40
4.1.3 „GRRR - PFUJ - BUMM!“	41
4.1.4 „60 másodperc = 1 perc, vagy mégsem?“	42
4.1.5 „A különbözőségek hagyománya“	43
4.2 Egyéni gyakorlatok	44
4.2.1 Bevezetés	44
4.2.2 „A Másik felé vezető Utam“	44
4.2.3 „Tükröm, tükröm“	47
4.2.4 „Az identitással szembenézve“	49

4.3	Eszmeccsere, vita, konfrontáció	51
4.3.1	„Hol állsz?“	51
4.3.2	„Tudsz-e értékekkel üzletelni?“	54
4.3.3	„Abigél“	56
4.4	Szimulációs gyakorlatok	58
4.4.1	Gyakorlati megfontolások	58
4.4.2	„Limit 20“	59
4.4.3	„Megértő kutatás“	60
4.4.4	„A derdek“	62
4.5	Szerepjátékok	66
4.5.1	A szerepjáték, mint módszer	66
4.5.2	„Mit gondolsz, ki fog ma velünk vacsorázni?“	66
4.5.3	„Kapcsolat a kisebbségi szervezetek között“	67
4.6	Problémamegoldás	69
4.6.1	„A kilencpontos probléma“	69
4.6.2	„Tojá(s)ték“	71
4.6.3	„Kinél vannak az elemek?“	73
4.7	Kutatás és bemutatók	75
4.7.1	„Kultúrlabor“	75
4.8	Értékelés	77
4.8.1	Általános megfontolások	77
4.8.2	„A beszélő fa“	78
4.8.3	„Kifejező ugrálósdi“	80
4.9	Egyéb gyakorlatok	83
4.9.1	Bevezetés	83
4.9.2	„A világháló“	83
4.9.3	„Interkulturális hitvallások“	85
4.9.4	„A hatalom nagyszerű játéka“	87
4.9.5	„Euro-vasút à la carte“	88
5.	Műhelymunka	89
5.1	Felkészülés egy nemzetközi (ifjúsági) csereprogramra	89
5.2	Kisebbség és többség	91
5.3	Interkulturális konfliktusok megoldása	92
5.4	Hogyan keltsük fel az érdeklődést az interkulturális tanulás iránt?	95
1.	melléklet: Javasolt szójegyzék	97
2.	melléklet: Az Interkulturális tanulás T-kit értékelése	99
3.	melléklet: Felhasznált irodalom	101
4.	melléklet: Tovább lépés	103